

Téma:

**SZAKPOLITIKAI TANULMÁNY –
KÖRNYEZETVÉDELEM**

Időszak:

2013.április

Dátum:

2013.május 23.

SZÁZADVÉG
ALAPÍTVÁNY

SZÁZADVÉG
GAZDASÁGKUTATÓ KFT.

STRATEGOPOLIS
KOMMUNIKÁCIÓS TÁRSASÁG ÉS STRATÉGIAI ILLUMÓ KFT.

Az anyag az NFM_SZERZ/378/1 (2012) számú
szerződés teljesítésére készült

VEZETŐI ÖSSZEFOGLALÓ	1
MEGHOZOTT INTÉZKEDÉSEK	2
KORMÁNYRENDELET A HULLADÉKLERAKÁSI JÁRULÉK MEGFIZETÉSÉNEK SZABÁLYAIRÓL.....	2
<i>Intézkedés</i>	2
<i>Fogadtatás és hatások</i>	2
<i>SWOT elemzés</i>	4
KORMÁNYRENDELET A VESZÉLYES ANYAGOK ELEKTROMOS BERENDEZÉSEKBE VALÓ ALKALMAZÁSÁNAK KORLÁTOZÁSÁRÓL	5
<i>Intézkedés</i>	5
<i>Fogadtatás és hatások</i>	5
<i>SWOT elemzés</i>	6
KORMÁNYRENDELET A KÖRNYEZETVÉDELMI HATÓSÁGI FELADATOKAT ELLÁTÓ SZERVEK KIJELÖLÉSÉRŐL.....	6
<i>Intézkedés</i>	6
<i>Fogadtatás és hatások</i>	7
HÁZHOZ MENŐ SZELEKTÍV HULLADÉKGYŰJTÉSI RENDSZER BEVEZETÉSE BUDAPESTEN	7
<i>Intézkedés</i>	7
<i>Fogadtatás és hatások</i>	7
<i>SWOT elemzés</i>	9
TERVEZETT INTÉZKEDÉSEK.....	10
A VÍZGAZDÁLKODÁSRÓL SZÓLÓ 1995. ÉVI LVII. TÖRVÉNY MÓDOSÍTÁSA	10
<i>Intézkedés</i>	10
<i>Fogadtatás és hatások</i>	10
KORMÁNY-ELŐTERJESZTÉS A TALAJVÍZ-KUTAKBÓL VALÓ VÍZKIVÉTEL KÖNNYÍTÉSÉRE	11
<i>Intézkedés</i>	11
<i>Fogadtatás és hatások</i>	12
<i>SWOT elemzés</i>	12
EGYÉB POLITIKAI TÉMÁK	13
A KÖZÉRDEKŰ ADATOKHOZ MEGISMERÉSÉHEZ FÜZŐDŐ JOG	13
A KORMÁNY ÉGHAJLATVÉDELMI POLITIKÁJA	14
KOSSUTH TÉRI FAKIVÁGÁSOK	14
KÜLPOLITIKAI ÉS NEMZETKÖZI KITEKINTÉS	15
Az EU 2030-IG SZÓLÓ ÉGHAJLAT- ÉS ENERGIAPOLITIKAI KERETRENDSZERE	15
Az EU TERVE AZ AUTÓK KÁROSANYAG-KIBOCSÁTÁSÁNAK ÚJABB SZABÁLYOZÁSÁRA.....	16
A NEONIKOTINOID TARTALMÚ CSÁVÁZÓSZEREK BETILTÁSA	17

Vezetői összefoglaló

A tárgyhónap legfontosabb jogszabály-alkotási eseményeit a hulladéklerakási járulék szabályait lefektető kormányrendelet és az egyes vízgazdálkodási jogszabály-tervezetek körül kialakult szakpolitikai viták fémjelezték. 2013. április 6-i hatálybalépéssel megszületett ugyanis a hulladéklerakási járulék megfizetésének részletes szabályairól szóló kormányrendelet. A rendeletet az indokolta, hogy a hulladékról szóló törvény elfogadásával szükségessé vált a kapcsolódó jogszabályi háttér áttekintése, módosítása. A rendelet tartalmazza az új hulladéktörvényben előírt bejelentkezési és adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez alkalmazandó formanyomtatványokat, megnevezi az e tekintetben eljáró hatóságot, valamint rögzíti, hogy a lerakási járulékot mely számlaszámra kell utalni. A Ht. alapján a hulladéklerakási járulékfizetési kötelezettségnek negyedévente, a tárgynegyedévet követő hónap 20. napjáig eleget kell tennie a kötelezettnek.

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló T/10516. számú törvényjavaslatot 2013 márciusában nyújtotta be a Kormány nevében a vidékfejlesztési miniszter, és áprilisban kezdte el tárgyalását az Országgyűlés. A törvényjavaslat végérvényesen el szándékozta törölni a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvizek általános visszatáplálási kötelezettségét. A javaslattal kapcsolatban fenntarthatósági elvekre hivatkozva tiltakozását fejezte ki kilenc szakmai szervezet és intézmény. A tárgyhónap folyamán nyilvánosságra került egy, a talajvízből történő mezőgazdasági célú öntözés engedélyezésének egyszerűsítéséhez kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló kormány-előterjesztés tervezete, amelynek a célja a kiszámíthatóbb mezőgazdasági gazdálkodás feltételeinek megteremtése a talajvízből történő öntözés engedélyezésének egyszerűsítésével vagy részleges eltörlésével. A javasolt jogszabály-módosítás a kétlépcsős helyett egy egylépcsős, vízjogi bejelentésen alapuló eljárást vezetett volna be, amelynek eljárási díja a kitermelt víz mennyiségétől függetlenül egységesen 5000 Ft lett volna.

Európai uniós szakpolitikai szempontból nagy jelentőségű fejlemény, hogy az Európai Bizottság március végén nyilvános konzultációt indító zöld könyvet fogadott el a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós éghajlat- és energiapolitikai keretrendszer tartalmáról. Ezzel kezdte meg e keretrendszer kialakítását. A bizottság a zöld könyv mellett, szintén vitaindító céllal, konzultációs közleményt is közzé tett az európai szén-dioxid-leválasztás és -tárolás jövőjéről, hogy a rendelkezésre álló lehetőségek egyeztetésével biztosítani lehessen e megoldás időszerű fejlesztését. E két dokumentum mellé bizottsági jelentés is készült, melyben egyrészt az egyes tagállamok a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatban 2020-ra kitűzött nemzeti célok teljesítése terén tett lépéseinek értékelése, másrészt pedig az EU-ban felhasznált bioüzemanyagok és folyékony bio-energiahordozók fenntarthatóságának helyzete olvasható.

Meghozott intézkedések

Kormányrendelet a hulladéklerakási járulék megfizetésének szabályairól

Intézkedés

2013. április 6-ai hatálybalépéssel megszületett a hulladéklerakási járulék megfizetésének részletes szabályairól szóló 104/2013. (IV. 5.) Korm. rendelet. A rendelet tartalmazza az új hulladéktörvény (2012. évi CLXXXV. törvény) 68.§-ában előírt bejelentkezési és adatszolgáltatási kötelezettségek teljesítéséhez alkalmazandó formanyomtatványokat, megnevezi az e tekintetben eljáró hatóságot, valamint rögzíti, hogy a lerakási járulékot mely számlaszámra kell utalni. A Ht. alapján a hulladéklerakási járulékfizetési kötelezettségnek negyedévente, a tárgynegyedévet követő hónap 20. napjáig eleget kell tennie a kötelezettnek.

Fogadtatás és hatások

A lerakási adó (landfill tax) bevezetése hazánkban már korábban is többször felmerült a hulladékgazdálkodás lehetséges szabályozó, ösztönző eszközeként, tényleges bevezetésére viszont 2013-ig nem került sor. Az Európai Unió 2008. december 12-én kihirdetett új hulladék keretirányelvének (2008/98/EK) jogharmonizációja kapcsán azonban ismét előtérbe került a hulladékok lerakóktól való eltérítését és a hasznosítás növelését szolgáló adófajta kivetésének lehetősége. Az új hulladék keretirányelvben nagy hangsúllyal szereplő hulladékgazdálkodási hierarchia fő alappillére a hulladékképződés megelőzése és az újrahasználat ösztönzése. Ezután következik a hierarchikus sorban az anyagában történő hasznosítás, majd az energetikai hasznosítás, és végső soron az ártalmatlanítás. A hierarchikus sorrend lehető leghatékonyabb alkalmazásához, és a korábbi gyakorlat megváltoztatásához azonban számos tennivaló maradt. Magyarország korábbi gazdaságpolitikája ugyanis nem hangsúlyozta kellőképpen a megelőzés fontosságát. Hiányzott a gazdasági érdekelttség, és ezzel együtt hiányoztak az ágazati megelőzési stratégiák is. Rendezetlen maradt továbbá a használt termékek és használható összetevőik újrahasználatának, ismételt forgalomba hozatalának szabályrendszere. A bevezetett lerakási adó a hulladékok lerakóktól való eltérítését, a szelektív gyűjtés és hasznosítás volumenének folyamatos növelését ösztönözheti. A hulladéklerakás megdrágítását jelentő közteher nem ismeretlen Európában sem, néhány országban évtizedes múltra tekint vissza. Lerakási adó jellegű gazdasági szabályozó eszközök valamely formában bevezetésre kerültek például Finnországban, Ausztriában, Hollandiában, Belgiumban, Dániában, Svédországban, Csehországban, Szlovákiában, Franciaországban, Olaszországban, Angliában és Svájcban is. A lerakási adók alkalmazása az egyes országokban jelentős eltéréseket mutat, akár az adó

összegét, a díjak emelkedésének ütemét, az összegek felhasználási módját, vagy azok differenciálását illetően.¹

A lerakási járulék gazdasági présbe helyezheti az állami, önkormányzati többségi tulajdonba került hulladékgazdálkodási közszolgáltatókat, akiknek – a korábbi előrejelzéseknek megfelelően – a működőképességét veszélyeztetheti a Kormány rezsicsökkentési politikájának fenntartása és ezzel egyidőben a lerakási járulék bevezetése (részleteket lásd. a 2012. szeptemberi környezetpolitikai elemzésben és a 2012. novemberi környezetpolitikai elemzésben). Az intézkedés várható gazdasági következményeinek felmérése érdekében érdemes megvizsgálni továbbá, hogy a lerakóktól eltérített, szelektíven gyűjtött hulladékok feldolgozására milyen hazai kapacitások állnak rendelkezésre. Az egyes kiemelt (termékdíj-köteles) hulladékáramok körében az alábbi állapítható meg²:

Akkumulátorok: A 100%-os visszagyűjtési előírás okán, az éves szinten kibocsátott kb. 20 ezer tonnának megfelelő mennyiség kerül begyűjtésre. Hasznosítási kapacitás Magyarországon nem áll rendelkezésre. Jellemzően a szomszédos országokba szállítják ki hasznosításra a begyűjtött hulladékot. (Ausztria, Szlovénia, Szlovákia, Bulgária) Ismereteink szerint a Jászágban tervezik a magyar mennyiségnek megfelelő hasznosítási kapacitás kiépítését, mely projekt a tárgyhónap folyamán folyamatban volt.

Gumiabroncs: Éves szinten 30-35.000 tonna gumiabroncs hulladék keletkezik hazánkban, amelyre többszörös mennyiségű hasznosítási kapacitás áll rendelkezésre. A gumiőrlés, a gumi pirolízis és a cementgyári égetés a keletkező mennyiség 3-4-szeresének feldolgozására lenne alkalmas.

Elektromos és elektronikai berendezések: A rendelkezésre álló kapacitások képesek ellátni azt a begyűjtési igényt, amely részben az Unió előírások teljesítéséből fakadóan Magyarországra háruló feladatként jelentkezik. 2013-ig a lélekszáma vetített előírás szerint 40.000 tonna e+e hulladék begyűjtését és hasznosítását kell igazolnunk éves szinten a EU felé, 2014-től pedig a piacra kerülő mennyiségek arányában kell fokozatosan emelkedően 65%-os arányt elérni. Magyarországon még a megnövekedett mennyiségre is az előkezelési technológiák rendelkezésre állnak, a tényleges anyaghasznosítás jellemzően külföldön történik. A hűtőberendezések gépi bontására vonatkozó technológiák kialakítás alatt vannak.

Műanyagok: A legvegyesebb anyagfajta. Éves szinten mindegy 300.000 tonna csomagolási hulladék keletkezik az országban, amelyek feldolgozása ebben a mennyiségben megoldott, a PET, a Fólia és a PVC tekintetében, de egyéb műanyag anyagfajtákra is van elérhető kapacitás.

Papír és textil: A keletkező éves mennyiség csomagoló papírból kb. 430.000 tonna. A teljes mennyiséget meghaladóan is van valós hasznosítási kapacitás Magyarországon. Jelenleg

¹ <http://www.muszakiforum.hu/?fejezet=5&cid=82268&wa=EPIRSS1114>

² Az Országgyűlés Fenntartható fejlődés bizottságának 2012. december 12-i ülésének jegyzőkönyve, valamint az az ülés kapcsán kiosztott háttéranyag alapján.

külföldről kerül hazánkba plusz hasznosítandó mennyiség a maximális üzemi kihasználtság érdekében. (Kb. 600.000 tonna az elérhető kapacitás.)

Fa: Éves szinten a keletkező 250.000 tonna csomagolási célú fa kezelése megoldott jelenleg, főleg energetikai hasznosítással. A kötelező anyagában hasznosítási mennyiséget kisebb cégek – bútortalap gyártók, faraklap javítók stb. – teljesítik. A hasznosítandó anyagok növelése esetén főleg anyagában hasznosításra kapacitásbővítésre van szükség.

Üveg: Az éves keletkező csomagolási célú üveg mennyisége mintegy 100.000 tonna. Mind a begyűjtési, mind a hasznosítási kapacitás növelése szükséges az európai uniós célok eléréséhez. A minimálisan kötelező kb. 60.000 tonna kétharmada kerül jelenleg begyűjtésre, ezzel szemben a rendelkezésre álló különféle hasznosítói kapacitások mennyisége közel a teljes képződő hulladékmennyiség feldolgozását fedezi.

Társított csomagolás: A hulladékáram mennyisége marginális, nagyjából 10.000 tonna évente. Három jól elkülöníthető csomagolásfajtát különböztethetünk meg ebben a kategóriában. A papíralapú társított csomagolást a papírgyárak veszik fel; erre extra kapacitások állnak rendelkezésre. A műanyag alapú társított csomagolás esetén, mivel a műanyagok itt is igen diverz körben jelennek meg a hasznosításukat ez nehezíti, nincs megfelelő mennyiségű kapacitás. Az italoskartonok egy részét a papírgyár hasznosítja, egy része jellemzően Ausztriában hasznosul.

Fém (alumínium nélkül): A csomagolásból származó fémek mennyisége elenyésző az egyéb fémekhez képest, az éves keletkező mennyiség 50.000 tonna körüli. Sokszoros kapacitás áll rendelkezésre ennek feldolgozására. Megjegyzendő, hogy a kibocsátott fémek teljes mennyisége jócskán meghaladja az 1.000.000 tonnát, amelynek hazai hasznosítása teljességgel nem megoldott, de a hazai felesleget külföldi feldolgozók felvásárolják.

Alumínium: Kicsi, rendkívül értékes frakció, éves keletkező mennyisége kb. 20.000 tonna. Az alu italosdobozok jellemzően Angliában kerülnek hasznosításra, mivel alapanyagként újra legyártásukhoz a magyar hulladék mennyisége nem elégséges a gazdaságos üzemmérethez. Egyéb csomagolási alumíniumokat a kohászati iparban hasznosítanak, a kapacitások ekként sokszorosak.

SWOT elemzés (a 2012. szeptemberi környezetpolitikai elemzésben és a 2012. novemberi Környezetpolitikai elemzésben elemzett szempontokon felüli új észrevételek).

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ A hulladékok lerakástól való elterelése összhangban van az Európai Unió vonatkozó szakpolitikai célkitűzéseivel.	▪ Számos hulladékáram esetében nem áll rendelkezésre megfelelő feldolgozó, újrahasznosító kapacitás Magyarországon.

▪ Az intézkedés más EU tagállamok gyakorlatára építkezik.	
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Lerakási járulékból származó költségvetési bevétel egy részének visszaforgatása a közszolgáltatókhoz forrást teremthet fejlesztések számára.	▪ A hulladékgazdálkodási közszolgáltatás szünetelése egyes településeken, és annak politikai témává válása (különös tekintettel a választási kampányra).

Kormányrendelet a veszélyes anyagok elektromos berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról

Intézkedés

2012. december 18-án kihirdetésre került az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló 374/2012. (XII. 18.) Korm. rendelet, azonban az EU Hivatalos Lapjában ugyanazon a napon megjelent két új, a 2011/65/EU irányelv mellékletét módosító irányelv. Ezen irányelvek által meghatározott rendelkezéseket a 2013. január 3-án hatályba lépő 374/2012. (XII. 18.) Korm. rendelet már jórészt tartalmazta, azonban szükségessé vált egyes jogharmonizációs záradékok beillesztése. Ezért hozta meg a Kormány áprilisban az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló 374/2012. (XII. 18.) Korm. rendelet módosításáról szóló 105/2013. (IV. 5.) Korm. rendeletét.

Fogadtatás és hatások

Az egyes veszélyes anyagok elektromos és elektronikus berendezésekben való alkalmazásának korlátozásáról szóló 2002/95/EK irányelv átdolgozásával készült 2011/65/EU irányelv hatályának kiterjesztése és átültetése növeli a szabályozás környezeti előnyeit, ugyanakkor a gazdasági szereplők számára elegendő időt biztosít az alkalmazkodáshoz. A megfelelő átmeneti idő biztosítása ellenére a gyártók várhatóan drágább gyártási technológia alkalmazására kényszerülnek, amelyek ronthatják a gazdasági helyzetüket és fogyasztói áremelkedést is okozhat. A rendelettel közfeladat-átcsoportosításra kerül sor, és új közfeladat is keletkezik, fokozatos hatályba lépéssel. A jelenlegi és a megjelenő új feladatok ellenőrző hatósági tevékenysége a környezetvédelmi hatóságoktól a piacfelügyeleti hatóságokhoz kerülnek. A piacfelügyeleti hatóságoknál ezért laboratóriumfejlesztésre és a személyi állomány fokozatos bővítésére lesz szükség. A

felelősségi és ellenőrzési jogkör több hatóságra való kiterjesztésével a rendeletben foglalt előírásoknak való megfelelés ellenőrzésének hatékonysága várhatóan nőni fog.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az intézkedés az e+e hulladékok lerakása által okozott környezeti terhelését csökkenti. ▪ Európai uniós jogharmonizációt teljesít. ▪ Átmeneti időt biztosít a gyártók számára a technológia-váltásra.	▪ Drágább gyártási technológiák alkalmazásához vezet. ▪ Költségvetési többletkiadást eredményez (laboratóriumfejlesztés, hatósági személyi állomány-bővítés).
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Új, innovatív gyártási technológiák kifejlesztésének ösztönzése. ▪ A hatósági ellenőrzés hatékonyságának növekedése.	▪ Fogyasztói árnövekedés. ▪ Piacfelügyeleti hatóságoknál nem kerül kiépítésre a megfelelő laboratóriumi kapacitás/nem áll rendelkezésre megfelelő személyi állomány.

Kormányrendelet a környezetvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervek kijelöléséről

Intézkedés

A környezetvédelmi, természetvédelmi, vízügyi hatósági és igazgatási feladatokat ellátó szervek kijelöléséről szóló 347/2006. (XII. 23.) Korm. rendelet módosításáról 106/2013. (IV. 5.) szóló Korm. rendelet célja, hogy a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény, valamint a természet védelméről szóló 1996. évi LIII. törvény módosításáról szóló, 2013. március 18-án elfogadott törvényjavaslat hatályba lépésére felkészülve, kijelölje az ex lege védett lápok védett jogi jellegének felülvizsgálatával kapcsolatos ügytípusban eljáró természetvédelmi hatóságot.

Fogadtatás és hatások

Az intézkedés valós és sokat tapasztalt problémára keres megoldást, a tapasztalatok szerint ugyanis számos esetben merült fel az a probléma, hogy egyes ingatlanok tulajdoni lapjaira 2003. július 18-át megelőzően úgy került fel védett jogi jelleg, hogy az természetvédelmi szakmai szempontból nem volt megalapozott. Ezek az adminisztrációs hibák a védelemre szoruló természetvédelmi értékek hiánya ellenére korlátozták az ingatlan tulajdonosát a terület hasznosításában. További probléma volt, hogy a korábbi szabályozás nem adott lehetőséget az egy hrsz.-on található ingatlanon belüli eltérő természeti értékű részterületek külön-külön történő kezelésére. Az új törvény viszont lehetővé teszi, hogy a védett tavakat és lápok magába foglaló, egy hrsz. alatti földterületen a védettség csak a láp vagy szikes tó területére vonatkozzon. Az új szabályozás veszélye, hogy nem veszi figyelembe, hogy a lápok és szikes tavak gyakran időszakos jellegűek. A védettség megállapítására irányuló felülvizsgálat pontossága tehát függ attól, hogy a felülvizsgálatkor éppen létezik-e az időszakosan létrejövő láp vagy tó. A 2013. március tárgyhavi Környezetpolitikai elemzésben bemutatottakon felüli, SWOT-táblázatban bemutatatható elemzési szempont nem merült fel.

Házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési rendszer bevezetése Budapesten

Intézkedés

A Fővárosi Közterület-fenntartó Zrt. 2013. március 25-én, a gyűjtőtartályok kiszállításával megkezdte a fővárosban a házhoz menő szelektív hulladékgyűjtés Budapest teljes területére, fokozatosan történő kiterjesztését. A teljes lefedettség várhatóan 22 hónap alatt, 2015-re valósul meg.

Fogadtatás és hatások

A fejlesztés rövidtávú finanszírozása megoldott miután annak megvalósítására a Fővárosi Önkormányzat sikerrel pályázott európai uniós forrásra. A házhoz menő szelektív hulladékgyűjtési és gazdálkodási rendszer megtérülése és hosszútávú gazdasági fenntarthatósága azonban kétséges, mivel a legtöbb hulladékaramban nem áll rendelkezésre olyan piaci kereslet³ amely a szelektív hulladékgyűjtést rentábilissá tenné, valamint a hazai feldolgozó kapacitás sem áll rendelkezésre minden hulladékaramban. A házhoz menő gyűjtési rendszer éves üzemeltetési költségét 1,5-1,8 milliárd forintra becsülik⁴. A projekt várható megtérülési rátáját tovább rontja a Kormány rezsicsökkentési politikája. Az új rendszer gazdaságosságán rontana a betétdíjas szabályozás esetleges bevezetése, mivel a két

³ Iparági szereplők személyes közlései alapján

⁴ http://budapest.hu/Documents/20130306_szelektiv_gyujt_hatter.pdf

rendszer egymás konkurensévé válna, és a házhoz menő rendszerből kivonásra kerülnének a legértékesebb, legkönnyebben újrahasznosítható hulladékáramok (PET-palackok, italos üvegek). A rendszer üzemeléséhez szükséges előválogatási kapacitás kiépítését megoldhatja a Fővárosi Önkormányzat által tervezett új hulladékválogató üzem építése, amelyet a tervek szerint körülbelül 11 milliárd forintból építené fel a beruházó. Ennek a beruházásnak az esetleges késlekedése azonban újabb gátat jelenthet a szelektíven gyűjtött hulladék hasznosításának.

További fontos szempont az intézkedéssel kapcsolatban, hogy a szigetekkel és a hulladékudvarokkal ellentétben a házhoz menő szolgáltatás esetében a fővárosi cég nincs egyedül a piacon. 4-5 kisebb cég évek óta végez házhoz menő szolgáltatást, az új hulladékgazdálkodási törvény szerint azonban Budapesten a begyűjtést csak a közszolgáltató, vagyis az FKF végezheti. Ez azt jelenti, hogy a más cégek által kihelyezett kukák az FKF szolgáltatásbővítése során fokozatosan eltűnnek majd, ellenben ezek a társaságok a hulladékok hasznosításában továbbra is részt vehetnek.⁵

Az intézkedés környezeti hatásai között pozitívumnak tekinthető, hogy a hulladékgazdálkodási közszolgáltatás bővítésével jelentős mennyiségű települési hulladék (papír, műanyag és fém) lerakótól való eltérítése is megvalósul. Nem áll rendelkezésre azonban hatáselemzés arról, hogy a hulladékszállító járművek által okozott forgalmi és környezeti terhelés milyen mértékben rontja a budapesti légszennyezettségi állapotot. Ez a kérdéskör különösen a belvárosi övezetekben lehet kiemelkedő jelentőségű. A várható terhelést a projektgazda úgy kívánja mérsékelni, hogy a projekt keretében az FKF hatvan új CNG (sűrített földgáz) által hajtott járművet is beszerez.

A lakosság számára várhatóan kellemetlenséget fog okozni, hogy a családi házaknál két újabb kukát kell majd elhelyezni, azonban ez nem fog plusz költséggel járni. A rendszer csak akkor lehet működőképes, ha ebben a lakók együttműködésére is számíthatnak. Ehhez a kérdéskörhöz ad támpontot az a felmérés, amely szerint Budapest ebben a tekintetben elmaradott Bécshez képest: míg Ausztria fővárosában tíz emberből nyolcan szelektíven is gyűjtenék a hulladékot, és ezt heten meg is teszik, tíz budapesti közül erre csak heten mutatnak hajlandóságot, és mindössze hárman jutnak el a megvalósításig.⁶⁷ Az intézkedés további várható kedvező hatása, hogy tartósan 200 új munkahelyet is teremtsen, elsősorban fizikai munkavállalók részére.⁸

⁵ <http://richpoi.com/cikkek/hazai/uj-hulladekgyujtesi-rendszer-indul-budapesten.html>

⁶ <http://budapest.hu/Lapok/Megkezdodik-a-fovarosban-a-hazhoz-menő,-szelektív-hulladékgyűjtő-rendszer-kialakítása.aspx>

⁷ http://index.hu/belfold/budapest/2013/03/06/negyszazezer_uj_kuka_jon_budapestre/

⁸ http://budapest.hu/Documents/20130306_szelektiv_gyujt_hatter.pdf

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az intézkedés csökkenti az elkülönítés nélkül gyűjtött és lerakott kommunális szilárd hulladék mennyiségét. ▪ 200 új munkahelyet teremt. ▪ Összhangban van az európai uniós ágazati politikákkal és az azokból jelentkező tagállami kötelezettségekkel.	▪ Közúti forgalom növekedése. ▪ Légszennyezés növekedése. ▪ A szelektív hulladékgyűjtő edények elhelyezésének problémája. ▪ Nem áll rendelkezésre minden hulladékáram esetében az újrahasznosító kapacitás.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Másodlagos nyersanyagokra épülő iparág fejlődése. ▪ A 200 létrehozásra kerülő új munkahelyen kívül, további közvetetten létrejövő munkahelyek (pl. másodlagos nyersanyag feldolgozása).	▪ A projekt gazdaságilag hosszú távon nem marad fenntartható, nem térül meg. ▪ Lakosság nem elég együttműködő a szelektív gyűjtés terén. ▪ Nem épül ki időre a szükséges hulladék-előválogató kapacitás. ▪ A betétdíjas szabályozás esetleges bevezetése esetén a két rendszer konkurens lesz: a házhozmenő rendszerből kivonásra kerül a legértékesebb hulladékáram.

Tervezett intézkedések

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosítása

Intézkedés

Március 22-én nyújtotta be dr. Fazekas Sándor vidékfejlesztési miniszter a Kormány nevében a vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításáról szóló törvényjavaslatot. A javaslat célja az volt, hogy a kizárólag energiahasznosítás céljából kitermelt termálvizek általános visszatáplálási kötelezettsége választható lehetőség legyen. A törvényjavaslat előzménye, hogy az Országgyűlés 2012 nyarán módosította a vízgazdálkodásról szóló törvényt, egy átmeneti időszakra, 2015. június 30-ig felfüggesztve a visszatáplálási kötelezettséget.

Fogadtatás és hatások

Az előterjesztés hatáselemzését a 2013. március tárgyhavi Környezetpolitikai elemzés tartalmazza. Jelen összefoglalóban az egyes érintett szakági szervezetek visszajelzéseit és szakmai érveit/ellenérveit mutatjuk be:

A törvényjavaslat ellen geotermikus és hidrogeológus szakértőket tömörítő szakmai szervezetek nyílt levében tiltakoztak. Úgy vélik a módosító javaslatban foglaltak elfogadása gátolná az egészségturizmus hosszú távú stratégiai céljainak teljesülését, a geotermikus energiahasznosítás fejlesztését és akadályozná a szaktárca által társadalmi véleményezésre bocsátott vízstratégia céljainak létrejöttét. A visszasajtolást előíró jogszabály módosításának szükségességét nem tagadják, azonban véleményük szerint a visszatáplálási kötelezettség alól egyedi döntés alapján kellene felmentést adni. A szakmai szervezetek szerint ennek a mérlegelésnek az alapja a termálvízkészletek egyensúlyának megóvása, az elfolyó használt termálvíz elhelyezésével kapcsolatban a felszíni vizeket terhelő problémák megoldása lehetne, a kitermelés hatásainak kötelező monitorozásával.

A tiltakozó kilenc szakmai szervezet és intézmény között volt a Magyar Hidrológiai Társaság, a Magyar Termálenergia Társaság és a Dél-alföldi Termálenenergetikai Klaszter is. Közleményük idézte a Nemzeti Vízstratégia tervezetét is: „a fenntartható erőforrás gazdálkodással összhangban az új kapacitások kialakítása során különös figyelmet kell fordítani a geotermikus energiát hordozó felszín alatti vízkészleteink egyensúlyi állapotának megőrzésére, amely alapvetően - a csak hő-hasznosítást követően - a visszasajtolást teszi szükségessé”. A szervezetek indítványozták, hogy ne kerüljön elfogadásra olyan törvényjavaslat, amely szerintük hasonló hatású lehet, mint mikor a nyolcvanas években a

fokozott víztermelés miatt számos karsztforrásunk elapadt és a Hévízi-tó is veszélybe került. Kóbor Balázs geológus, a Dél-alföldi Termálenergetikai Klaszter és a Magyar Termálenergia Társaság tagja szerint a javaslat rendkívül egyoldalú módon az agrárium érdekeire fókuszált, a stratégiai fontosságú és egyre jobban fölértékelődő magyarországi vízkészlet megóvásának szempontjait pedig figyelmen kívül hagyta⁹.

A Fiatal Gazdák Magyarországi Szövetsége ugyanakkor közleményben fejtette ki, hogy szerintük a kiépített, a termálvíz szint alakulását mutató monitoring rendszer hiányában minden tényszerű alap nélküliek azok az állítások, amelyek azt vizionálják, hogy elfogy a magyar termálvíz készlet. Azon környezetvédelmi aggályokról is így nyilatkoztak, amelyek a használt termálvíz felszíni elhelyezését, mint a környezetet romboló megoldást igyekeznek bemutatni. A Szövetség közlése szerint évtizedes tapasztalatok szerint mondható el, hogy egyes régiókban kimondottan környezetbarát megoldás a használt termálvíz felszíni elhelyezése, hiszen azon keresztül jogszabállyal védett természeti értékeket jelentő vizes élőhelyek jöttek létre. Utaltak arra is, hogy rendelkezésre állnak olyan megoldások, dokumentált tudományos kísérletek, amelyek megnyugtató módon biztosítják a használt termálvizek felszíni, biológiai alapú öntisztulását.

Az Országgyűlés kormánypárti többségű szakmai bizottsága áprilisi ülésén általános vitára alkalmasnak találta a javaslatot. A döntéssel kapcsolatban Jávor Benedek, a PM szakpolitikusa azonban azt a megjegyzést tette, hogy amennyiben a parlament elfogadja a törvényjavaslatot, úgy egyik legfontosabb természeti erőforrásunk, a termálvízkészlet tönkretétele mellett foglal állást. Bencsik János, a Nemzeti Alkalmazkodási Központ igazgatóhelyettese, korábbi energetikai államtitkár nyilatkozata szerint a fenntarthatósági kritériumok szigorítására, differenciált, a helyi vízviszonyokat is figyelembe vevő jogszabályi keretekre lenne szükség.¹⁰

Az előterjesztés SWOT analízisét a 2013. március tárgyhavi Környezetpolitikai elemzés tartalmazza.

Kormány-előterjesztés a talajvíz-kutakból való vízkivétel könnyítésére

Intézkedés

A tárgyhónap folyamán nyilvánosságra került egy, a talajvízből történő mezőgazdasági célú öntözés engedélyezésének egyszerűsítéséhez kapcsolódó jogszabályok módosításáról szóló kormány-előterjesztés tervezete. A javasolt jogszabály-módosítás a kétlépcsős helyett egy egylépcsős, vízjogi bejelentésen alapuló eljárást vezetett volna be, amelynek eljárási díja a

⁹http://www.napi.hu/magyar_gazdasag/foleli_vizkeszleteit_magyarorszag_figyelmeztet_a_szakma.550232.htm

¹⁰<http://index.hu/gazdasag/2013/04/08/vizgazdalkodas/>

kitermelt víz mennyiségétől függetlenül egységesen 5000 Ft lett volna. Az előterjesztő a kockázatok mérséklése érdekében a kútfúrást 50 m-ben maximálta volna.

Fogadtatás és hatások

Az előterjesztett jogszabály-módosítás nagyban hozzájárulhat ahhoz, hogy több ezer, nehézségekkel küszködő őstermelő folytathassa gazdálkodási tevékenységét. Az agráriumra gyakorolt kétségtelen előnyök mellett azonban környezetvédelmi és európai uniós kötelezettségek nem teljesítésével kapcsolatos veszélyeket is rejt az intézkedés. A talajvízből történő mezőgazdasági célú vízhasználatok hatósági ellenőrzésének, valamint eljárási díjának megszüntetése, illetve csökkentése a 2014-2020 évi európai uniós támogatások vizekhez kapcsolódó támogatásának (pl. öntözés-fejlesztés) indulás előtti, tagállami szintű felfüggesztését vonhatja maga után, mivel az intézkedés ellentétes a 2000/60/EK Víz Keretirányelv előírásaival. Az uniós szabályozás szerint ugyanis a minimálisan teljesítendő követelmények közé tartozik a felszín alatti vizek kitermelésének szabályozása, ide értve a vízkivételek nyilvántartását valamint a vízkivételek előzetes engedélyezésének követelményét. A tervezett intézkedés azonban az engedélyezési és így a nyilvántartási kötelezettséget is megszünteti.

Kétséges továbbá, hogy az egyszerűsített vagy eltörölt eljárással megmarad-e a vízügyi hatóság azon eszközrendszere, amellyel a vízkészletek, védelmét és a velük történő fenntartható gazdálkodást biztosítani tudja. Fennáll a veszélye, hogy (az egyébként is forráshiányra panaszkodó) vízügyi hatóságok nem tudják megfelelően feltérképezni a vízkivétel környezetvédelmi hatásait, így értékes vízkészletek, sőt ivóvízbázisok sérülhetnek meg, merülhetnek ki.

SWOT elemzés

Erősségek:	Gyengeségek:
▪ Az intézkedés megkönnyíti az őstermelők gazdálkodását.	▪ Nem veszi figyelembe a környezetvédelmi, fenntarthatósági szempontokat. ▪ Ellentétes a vonatkozó EU irányelvekkel.
Lehetőségek:	Veszélyek:
▪ Az intézkedés jogkövető magatartásra sarkalhat, visszaszorítja a bejelentetlen kútfúrásokat.	▪ A vízügyi hatóságok nem tudják megfelelően feltérképezni a vízkivétel környezetvédelmi hatásait. ▪ A vízbázisok, kimerüléséhez, a

	felső talajréteg kiszáradásához, végső soron elszívatosodáshoz vezethet. ▪ A 2014-2020 évi európai uniós támogatások vizekhez kapcsolódó támogatásának felfüggesztését, kötelezettségszegési eljárást vonhat maga után.
--	--

Egyéb politikai témák

A közérdekű adatokhoz megismeréséhez fűződő jog

A tárgyhónap folyamán Jávor Benedek, a Párbeszéd Magyarországért Párt (PM) társelnöke hivatalos beadványban fordult Péterfalvi Attilához, az adatvédelmi hatóság elnökéhez, arra hivatkozva, hogy az Országos Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Főfelügyelőségen sérül a közérdekű adatok megismerhetőségéhez fűződő jog. A politikus ezzel kapcsolatban azt a gyanúját fogalmazta meg, amely szerint a hatóság titokban tartott számos olyan információt, amelyeket a közvéleménynek törvényi joga megismerni. Jávor szerint a Főfelügyelőség honlapja nem tartalmazta az információs törvény alapján kötelezően közzé teendő közérdekű adatok jelentős részét. Szerinte különösen feltűnő a gazdálkodásra illetve a külső szerződésekre vonatkozó adatok szinte teljes hiánya 2010 óta. A PM politikusa a hozzá eljutott állampolgári panaszok alapján azt is felvetette, hogy a közérdekű adatokat kérőkkel való kapcsolattartás gyakorlata nem felelt meg a törvényi előírásoknak, illetve a számukra felszámított díjak meghaladták a törvényben meghatározott mértéket, ezért ezek kivizsgálását is kérte Péterfalvi Attilától.¹¹

A témával foglalkozó sajtóelemzések az ügy kapcsán példaként hozták fel, hogy a ferihegyi repülőtér környezetvédelmi engedélyét anélkül hosszabbította meg az első fokon eljáró környezetvédelmi felügyelőség, hogy a zajszennyezésben érintett lakosságot bevonta volna a döntéshozásba. Annak ellenére, hogy az érintettek fellebeztek, a Főfelügyelőség jóváhagyta a korábban kiadott engedélyt, amit 2012 végén a Fővárosi Ítéltábla „súlyosan jogszabálysértőnek” minősített. A jogerős bírósági határozat újabb eljárásra szólította fel a felügyelőséget, amely során biztosítaniuk kell a zajártalmat elszenvedők számára, hogy aggályaikat közmeghallgatáson adhassák elő.¹²

¹¹ http://javorbenedek.blog.hu/2013/04/17/peterfalvi_tegyen_rendet_az_oktven_remalom_a_zoldhatosagnal_iv

¹² <http://greenfo.hu/hirek/2013/04/26/zoldhatosagi-anomaliak-piaci-iszonyok>

A Kormány éghajlatvédelmi politikája

Az LMP képviselőjében Szél Bernadett és Csiba Katalin a párt áprilisi sajtótájékoztatóján úgy nyilatkoztak, hogy az éghajlatváltozás miatt paradigmaváltást kell végrehajtani a mezőgazdaság és a katasztrófavédelem területén, hiszen klímakutatók szerint a globális felmelegedés miatt szélsőségesse válik a Kárpát-medence időjárása. Szél Bernadett hozzátette, szerintük a Kormánynak semmilyen éghajlatvédelmi politikája nincsen, sőt a komplex térségi vízgazdálkodási rendszerek üzemeltetésével rengeteg munkahelyet lehetne teremteni. Szerintük ehhez egy új szemléletű, a vízviesszatartásra és a természetközeli ártéti technológiákat alkalmazó mezőgazdaságra lenne szükség. A zöldpárti politikus elmondása szerint az egységes vízügyi rendszer szétszabdálása és a terület forrásainak csökkentése károkat okozott. Csiba Katalin, a párt környezetpolitikai szakszóvivője azt mondta, hogy aki nem veszi észre a klímaváltozás által okozott károkat, az „vagy idióta, vagy nem akarja látni a valóságot”. Emellett kiemelte, hogy ha a kormányt az ország hosszú távú sorsa is érdekelné, akkor paradigmaváltást hajtana végre a tájgazdálkodás és a katasztrófavédelem területén.¹³

A témához kapcsolódóan közleményt adott ki a Magyar Energhahatékonyasági Intézet Közhasznú Nonprofit Kft. (MEHI), akik arra hívták fel a figyelmet, hogy az EU szén-dioxid-kibocsátás kereskedelmi rendszerében (EU ETS) részt vevő mintegy 200 magyar vállalat összesített szén-dioxid-kibocsátása 2012-ben 21 millió tonna volt, ami több mint 6 százalékos visszaesés 2011-hez képest. A csökkenést elsősorban a termelés visszaesése magyarázta. A EU szén-dioxid-kibocsátás kereskedelmi rendszerében 2005 óta vesznek részt a magyar ipari létesítmények. Kötelező a részvétel a nagyobb energiatermelők, finomítók, a vasipar, a cementipar, a téglapár, az üvegipar és a papírpar üzemei számára. Ezekben a létesítményekben keletkezik a hazai szén-dioxid-kibocsátás több mint 40 százaléka. A 2011 és 2012 közötti 6 százalékos csökkenés illeszkedik az elmúlt évek trendjéhez: 2008 óta 23 százalékkal esett vissza az ETS-ben résztvevő magyar létesítmények összes kibocsátása. Az EU 27 tagállamában a 2012-es adatok 1,4 százalékos csökkenést mutattak 2011-hez képest. Nagy-Britannia és Franciaország kibocsátása nőtt, Németorszáé stagnált, míg Lengyelországban és Olaszországban estek a kibocsátások, bár nem annyira, mint Magyarországon - állt a MEHI közleményében.¹⁴

Kossuth téri fakivágások

Április 20-án az LMP és a Védegylet tiltakozó demonstrációja ellenére, biztonsági örök felügyelete mellett vágtak ki a Kossuth téren őshonos fákat. A fakivágásokra a Nemzet

¹³

http://www.delmagyar.hu/belfold_hirek/a_klimavaltozas_elleni_kormanyzati_fellepest_surget_az_lmp/2327629/

¹⁴ <http://kereskedelem.enviroinvest.hu/hirek-136/a-magyar-szen-dioxid-kibocsatas-jobban-csokkent-az-unios-atlagnal.html>

Főtere projekt miatt volt szükség. A tiltakozó civil szervezet és az LMP az ügy kapcsán adott sajtónyilatkozataikban nehezményezték, hogy a Fővárosi Kormányhivatal sem az LMP-nek, sem a Védjegyetnek nem adta oda a fák kivágására vonatkozó engedélyt, amely szerintük felvetette a jogsértés gyanúját. A tiltakozók a Kormány szemére vetették, hogy mikor 2012 elején a Károlyi-szobor helyének környékéről kivágták a fákat, a Kormány illetékesei azt állították, a hátralévő munkákat már a növényzet maximális megóvásával fogják elvégezni, a favágás pedig egy látogatóközpont építése miatt szükséges, azonban azóta a az ombudsman, a kerületi jegyző és az ügyészség is kijelentette, hogy a fák kivágásának engedélyezése és kivitelezése is jogszabályellenes volt. Az LMP szerint anakronisztikus, hogy a főváros egyik „legfátlanabb” kerületében, egy száz évvel ezelőtti térkialakítási koncepció jegyében őshonos fákat akarnak megsemmisíteni, a lakosság véleményének megkérdezése és a civil környezetvédők meghallgatása nélkül.

A tiltakozásra adott válaszában Szilágyi Zoltán, az Országgyűlés sajtófőnöke elmondta, hogy a Kossuth Lajos tér rekonstrukciójának keretében megkezdtek a parkrendezés munkálatait is. A generálkivitelező, a KÉSZ Zrt. elsősorban a beteg, menthetetlen fákat és a megújuló tér szerkezetébe nem illeszthető növényzetet távolította el, továbbá folytatta az aszfaltburkolat felmarását. A sajtófőnök elmondása szerint a tér fáinak többsége eleve olyan rossz állapotban volt, hogy a járókelők biztonsága érdekében már régen ki kellett volna őket vágni, valamint hangsúlyozta, hogy a faállomány felújítása a faültetést is magába foglalja, így összesen 133 egészséges, előnevelt fa kerül az új parkba. Szilágyi Zoltán kiemelte, a faállomány megújítása a jogszabályok teljes mértékű betartásával, az összes engedély birtokában és az illetékes hatóságok által elfogadott tervek szerint zajlott. Végezetül pedig bejelentette, hogy a munkálatok befejezése után, 2014 tavaszán veheti birtokba a lakosság a Kossuth teret, a nemzet főterét, amely autó- és aszfaltmentes, a korábbinál jóval tágasabb és zöldebb lesz.¹⁵

Külpolitikai és nemzetközi kitekintés

Az EU 2030-ig szóló éghajlat- és energiapolitikai keretrendszere

Március végén az Európai Bizottság a 2030-ig tartó időszakra szóló uniós éghajlat- és energiapolitikai keretrendszer tartalmáról nyilvános konzultációt indító zöld könyvet fogadott el. Ezzel kezdte meg e keretrendszer kialakítását. A bizottság a zöld könyv mellett, szintén vitaindító céllal, konzultációs közleményt is közzé tett az európai szén-dioxid-leválasztás és -tárolás jövőjéről, hogy a rendelkezésre álló lehetőségek egyeztetésével biztosítani lehessen e megoldás időszerű fejlesztését. E két dokumentum mellé bizottsági jelentés is készült, melyben egyrészt az egyes tagállamok a megújuló energiaforrásokkal

¹⁵ http://nol.hu/belfold/20130419-tovabbi_fakat_akarnak_kivagni_a_kossuth_teren-1380921

kapcsolatban 2020-ra kitűzött nemzeti célok teljesítése terén tett lépéseinek értékelése, másrészt pedig az EU-ban felhasznált bioüzemanyagok és folyékony bio-energiahordozók fenntarthatóságának helyzete olvasható. Günther Oettinger uniós energiaügyi biztos úgy nyilatkozott, hogy a lehető leghamarabb meg kell határozni az éghajlat- és energiapolitika 2030-ig tartó keretrendszerét, mert csak így biztosítható a beruházások olyan szintje, amely fenntartható növekedést, megfizethető és versenyképes energiaárakat és nagyobb energiabiztonságot nyújt. Az új keretrendszerről azt mondta, hogy annak az egyik oldalról számításba kell vennie a gazdasági válság következményeit, a másik oldalról viszont kellő ambícióval kell biztosítani a kibocsátások kapcsán hosszú távú célként 2050-re vállalt 80–95%-os csökkentés teljesítését.

Connie Hedegaard, az Európai Unió éghajlat-politikai biztosa pedig kijelentette, hogy Európa évről évre egyre inkább kitett a fosszilis üzemanyagok importjának, ami lassan a kifizethetetlenségig növeli az európaiak energiaszámláit. A biztos szerint ez senkinek sem jó, nyilvánvalóan sem a környezetnek, sem a gazdaságnak, sem a versenyképességnek. Ezért hozták meg azt a döntést, hogy Európa társadalmát 2050-ig a lehető legnagyobb mértékben karbonmentessé szeretnék tenni. A várakozások szerint a keretrendszer miatt kialakuló egyértelmű helyzet biztonságot ad a beruházóknak, valamint innovációra is készítené és a piaci kereslet növekedését vonja maga után a karbonszegény technológiák terén, így hozzájárul ahhoz, hogy Európa gazdasága versenyképesebbé, fenntarthatóbbá és energiaellátását tekintve biztonságosabbá váljon. A konzultációs célú közlemény megnevezte azokat a korlátokat, amelyek miatt a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás nem halad a 2007-ben eltervezett ütemezés szerint. Például az uniós kibocsátás-kereskedelmi rendszer árai a vártnál alacsonyabbak maradtak, így a gazdasági szereplők nem válttak érdekeltté az efféle beruházásokban. A közlemény felsorolja azokat a potenciális módszereket, melyek elősegíthetnék a szén-dioxid-leválasztás és -tárolás technológiájának az eredeti ütemezés szerinti demonstrálását és gyors bevezetését. A megújuló energiaforrásokra vonatkozó eredményjelentésből kivehető, hogy a jogilag kötelező erejű célértékeket meghatározó politikai keretrendszer hatására jelentős növekedés indult meg 2010-ig, hiszen a megújuló forrásokból nyert energia részaránya az EU-ban 12,7%-ra emelkedett. Ahhoz, hogy ez a növekedés ne álljon meg és ahhoz, hogy a 2020-ra kitűzött célokat elérjük, további erőfeszítésekre lesz szükség, főleg a beruházói kiszámíthatóság megteremtése, az adminisztratív terhek enyhítése és a tervezés átláthatóságának növelése terén.¹⁶

Az EU terve az autók károsanyag-kibocsátásának újabb szabályozására

Az Európai Parlament környezetvédelmi szakbizottságának április 27-ei döntése értelmében a testület nem szigorítja tovább az Európai Bizottság az új gépjárművek kibocsátás-

¹⁶ <http://www.agrarhirek.hu/kornyezetvedelem/14582.html>

csökkentéséről szóló javaslatát, azonban azt kérte, hogy konkrétabb célkitűzések legyenek hosszabb távon meghatározva. Az Európai Bizottság 2012 júliusában az új személyautók és a kisteherautók kibocsátás-csökkentéséről szóló két rendeletet egyszerre fogadta el. Ennek értelmében a 2020-tól gyártott új személyautók a 2011 évi átlagos 135 grammhoz képest már csak 95 gramm szén-dioxidot bocsáthatnak ki. Az EU előírásainak betartásának érdekében 2015-re már 130 grammra kellene csökkenjen a személygépkocsik kibocsátása.

A környezetvédelmi szakbizottság bár elfogadta a 95 g/km-es célszámot 2020-ra, de egy módosítás szerint az Európai Unió tagállamainak 2025-re a 68-78 g/km-es indikatív szintre szükséges mérsékelni az újonnan gyártott autók kibocsátását. Az Európai Bizottság eredeti javaslata nem tartalmazott határértéket 2020 utánra. A 95 g/km egy gyártói átlagot mutat, tehát azt, hogy az adott évben egy gyártó által előállított új autók átlagos kibocsátása nem lehet több 95 g/km-nél. Mindennek az a következménye, hogy bár a gyártóknak lehetőségük keletkezik régebbi technológiájú, szennyezőbb autót gyártani, de ahhoz, hogy 2020-ra elérjék a 95 g/km-es kibocsátási átlagot, az addiginál több környezetbarát autót kell gyártaniuk. Az EP ennek elmulasztásának esetében szankciókat alkalmazna. A parlament újítási javaslatként a kilométerenként 50 grammnál kevesebb károsanyagot kibocsátó autókat a gyártók 3,5 autónak számíthatnák be a statisztikákba. Az Európai Parlament szerint 2016-tól ezt 1,5-re kellene változtatni, 2024-re pedig el is kellene törölni, azaz 11 éven belül egy 50 g/km-os kibocsátású autó is már csak egy autónak számít az összkibocsátási kimutatások készítésekor.

A környezetvédelmi szakbizottság jelezte, hogy minél hamarabb át kellene vennie az EU-nak az ENSZ által kifejlesztett Könnyű Gépjárművek Légszennyezés-vizsgáló Ciklusa (WLTP) elnevezésű mérési eljárást, amely az EP szerint sokkal megbízhatóbb, mint a korábban használt módszerek. Szakértők véleményei alapján a képviselők úgy gondolják, jelentős eltérések adódnak a „laboratóriumi” körülmények, a hivatalosan közölt és a forgalomban mért, valós károsanyag-kibocsátási értékek között. Az Európai Parlament szakbizottságának jóváhagyása után elindulhattak az egyeztetések a tagállamokat tömörítő Tanáccsal.¹⁷

A neonikotinoid tartalmú csávázószerek betiltása

Tovább folytatta a neonikotinoid tartalmú csávázószerek használatának betiltásáért indított európai kampányát a Greenpeace. A szervezet az Európai Bizottság korábbi kezdeményezésének továbbvitelét szeretne volna kieszközölni, amely kilátásba helyezte három, a méhekre legnagyobb veszélyt jelentő neonikotinoid használatának felfüggesztését a méhek számára attraktív növényeknél. A Bizottság élelmiszerbiztonsági háttérintézménye, az EFSA tilalmi javaslata alapvetően a tőle független, tudományos intézetek következtetésein alapult. Ezek között olyan szabadföldi kísérletek is voltak, amelyek során a kutatóintézet

¹⁷ <http://www.bruxinfo.hu/cikk/20130425-2025-re-is-szabna-az-ep-kibocsatasi-korlatot-a-szemelyautokra.html>

bemutatta, hogy a méhkolónia-összeomlások mögött nagymértékben a neonikotinoid alapú rovarirtó szerek állnak. Több kutatás bemutatta azt is, hogy már a csávázott növény pollenjére jellemző mennyiségű neonikotinoid hatására is jelentősen nő a nosema gomba miatti méhhalálózási arány. A Greenpeace magyarországi szervezete áprilisi közleményében azt állította, hogy a témával kapcsolatban semmilyen hazai átfogó vizsgálat nem történt, ami megerősítette vagy cáfolta volna az ezen anyagok miatti méhpusztulás nemzetközi tapasztalatait. Példaként hozták fel az olaszországi példát, ahol hazánkhoz hasonlóan megtalálható volt a kukoricabogár is. Négy évvel a neonikotinoid alapú rovarirtó szerek korlátozásának bevezetése után a kukorica termés hozama nagyjából változatlan maradt, ami alapján a civil szervezet arra a következtetésre jutott, hogy a kemizálástól eltérő módon is lehet a kártevők ellen sikeresen védekezni. Mint rámutattak, az olaszországi méhpopuláció azóta erősödött és az olasz tilalmat 2013 elején meghosszabbították. A Greenpeace közleményére válaszul a Vidékfejlesztési Minisztérium, az Országos Magyar Méhészeti Egyesület megerősítésével azt közölte, hogy Magyarországon nem fordult elő méhpusztulás a neonikotinoid tartalmú csávázószerek használata miatt. Ennek megfelelően a magyar kormányzat nem támogatta e csávázószerek betiltását, mivel szerinte a legkorszerűbb növényvédelmi technológia betiltása ellehetetlenítené a világszínvonalú magyarországi vetőmagtermelést, és óriási bevételkiesést okozna. Az országban évente egymillió hektáron folyik méztermelés olyan mezőgazdasági területeken, amelyeket az elmúlt tíz évben neonikotinoid hatóanyagú növényvédő szerrel kezelt vetőmagokkal vettek be - hangsúlyozta a Vidékfejlesztési Minisztérium. Április végén az Európai Tanács megegyezett abban, hogy javasolni fogja három, a méhekre veszélyes neonikotinoid rovarirtó ideiglenesen betiltását az EU országaiban. 15 ország szavazott a betiltás ellen, míg nyolc ország – beleértve hazánkat, Nagy-Britanniát és Olaszországot is – a tilalom ellen szavazott. Négy ország tartózkodott. Ez azt jelentette, hogy a Bizottság a tiltás mellett szavazhat. A Bizottság a tárgyhónap végéig nem hozta meg ezzel kapcsolatos döntését.¹⁸

18

http://greenpeace.blog.hu/2014/04/28/felrenez_a_hatosag_tudomanyosan_indokolt_lenne_a_neonikotinoidok_tiltasa